І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го ЖОВТНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 29, 1957 No. 208. VOL. LXIV

НАУКОВЦІ ВИМАГАЮТЬ ВІД УРЯДУ Й ІНДУСТРІЇ ЗБІЛЬШЕННЯ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ОСНОВНИХ СТУДІЙ

НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА ФУНДАЦІЯ ВИПРАЦЮВАЛА РАПОРТ ПРО ЗНАЧЕННЯ Й ВАГУ ОСНОВНИХ СТУДІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ Й РОСТУ ОБОРОННИХ Й ІНДУСТРІЙНИХ ЗАСОБІВ

Вашингтон. — З доручення уряду опубліковано тут спеціяльний рапорт Національної Наукової Фундації про завдання і цілі основних студій для розвитку і збільшення національних ресурсів. Рапорт був випрацьований згаданою фундацією на протязі кількох останніх місяців і переданий през. Айзенгаверові ще дня 15 жовтня ц. р. В рапорті підкреслена вага ведення основних чи т. зв. чистих наукових дослідів, значить таких, що збільшують тільки само знання і не мають актуального практичного застосування, але які є незвичайно важливі для розвитку уже конкретних чи т. зв. прикладних студій і дослідів. У зв'язку з цим Національна Наукова Фундація висловила низку постулятів про поширення і збільшення фінансової підтримки для ведення і розвитку основних наукових дослідів збоку федеральних і стейтових урядів, як теж збоку приватного капіталу. Збільшення такої підтримки дасть З'єдиненим Державам можливість заспокоїти потреби власної економіки і водночас із цим вийти переможцями у технологічних змаганнях із Совєтським Союзом. Основні наукові досліди є незвичайно важливі для розвитку нових індустрійних досягнень і нових родів зброї. В дальшому стверджується у рапорті, що Совєтський Союз став дуже поважним суперником З'єдинених Держав Америки не тільки в ділянці прикладних студій, але зокрема в ділянці основних дослідів. Згідно із опублікованими совєтськими джерелами у Совєтському Союзі займається основними студіями яких 24,000 науковців, значить майже 14 відсотків наукових дослідників і це є на одну третину більше, як у З'єдинених Державах Америки. Водночас із цим Совєти, доцінюючи значення і вагу основних наукових дослідів, зуміли досягти рівноваги між основними і прикладними студіями і цього повинна добитися теж й американська наука.

Зокрема, на думку авторів рапорту, що його підписав президент Національної Наукової Фундації, д-р Ален Т. Вотерман, видатну підтримку для основних дослідів, які є підставою всякого поступу, повинна дати американська індустрія, засобляючи потрібним капіталом високі школи і сприяючи основним студіям у власних лябораторіях. Так же само більше уваги основним студіям повинні присвячувати дослідні наукові фундації, інститути та фундації. Де приватні засоби є невистачальні, там повинен дати їх федеральний уряд. В рапорті підкреслено теж і конечність ближчого контакту між Конґресом і науковим світом.

Індекс цін збільшився впродовж 13-го місяця

Вашингтон. — Статистичне бюробюро при департаменті праці повідомляє, що індекс цін на товари щоденного вжитку в місяці вересні збільшився вже 13-ий раз і становив 121.1 відсотків в порівнянні з пересічними цінами з років 1947-1949. Це збільшення є більше на 0.1 відсотка в порівнянні з серпнем цього року, але воно виносить 3.4 відсотка в порівнянні з вереснем 1956 року. Збільшування цін почалося на початку 1956 року, і від того часу воно дійшло до 5.7 відсотка, це значить, що доляр впродовж 19-ох попередніх місяців зменшився на 5.7 цента, і мав вартість в вересні цього року 94.3 відсотка в порівняні з першими місяцями 1950 р. Комісар статичного бюра Івен Клеґ передбачає, що в останніх місяцях цього року не збільшається індекс консумційних товарів, а в січні, 1958 ціни можуть навіть зменшитися. Збільшення коштів прожитку спричинить автоматичне збільшення заробітних платень 1,450,000 робітників (1,000,000 залізничних робітників і 250,000 електриків). Промисловий робітник із трьома членами родини заробляв в вересні 75,63 доляра (на 32 центів більше як в серпні) і його купівна спроможність збільшилася в вересні на 0.4 відсотка (122.4), а в серпні цього року була — 122.0 відсотки.

Суд визнав Абеля винним у шпигунстві в користь СССР

Бруклин, Н. И. — Суд присяжних, який складався з 9-х чоловіків і трьох жінок, визнав 25-го жовтня винним в шпигунстві в користь СССР полковника Рудольфа Івановича Абеля. Суддя Мортімер В. Баєрс сказав після засуду, що він зробив би те саме, коли б був членом жюрі. Суддя повідомив, що висоту кари засудженому визначать 15-го листопада. Абель винним є в трьох пунктах оскарження, і за один із них (видання атомових таємниць чужій державі) може бути визначена кара смерти. Абеля заарештовано 21-го червня в Ню Йорку, після того як совєтський шпигун Рейно Гайганен „вибрав свободу" і втік на Захід та виявив шпигунську сітку, очолювану впродовж 9-х років Абелем.

В АМЕРИЦІ

● **Вільям Шмайсер** із Вашингтону, вийшовши з готелю „Фермонт" у Сан Франсіско, всів до таксівки і попросив відвезти себе до Клюбу Пасифік Юніон. Шофер обійшов довкола таксівки, відчинив протилежні двері і сказав: „Ми вже приїхали, прошу висідати!" Клюб Пасифік знаходиться навпроти готелю „Фермонт".

● **22-річна вчителька** Несі Шпац, яка минулого року втратила ногу в автомобільній катастрофі в Ню Йорку, дістала відшкодування в сумі 300,000 долярів. Катастрофу спричинив Дейвід Меллінс. Несі Шпац і досі перебуває в шпиталі.

● **Пані Бренде** із Колорадо вислала три свої доньки з фарми, що стоїть над рікою, до сестри в Каліфорнії, бо боялася, щоб вони не втопилися в ріці. Недавно всі три її доньки, у віці двох, чотирьох і п'яти років, згинули в домі своєї тітки під час пожежі.

● **53-річний Бінґ Кросбі** з Ляс Веґас, Невада, одружився з 23-річною кіновою зіркою Кеті Ґрант. Шлюб відбувся в римо-католицькій церкві. Вони знались чотири роки. Жінка Кросбі померла в 1952 році.

● **Бостонський архиєпископ** Ричард Дж. Кашінґ заявив у пресовому інтерв'ю, що треба гостро карати тих дітей, які нищать публічну власність: школи, міські будинки і церкви. Лише в такий спосіб, сказав архиєпископ, можна поборювати вандалізм, що розпаношився в цій країні.

ЗДА не злякаються шантажу СССР — заявив Ладж в ОН

Об'єднані Нації. — З'єднені Нації. — З'єдинені Держави не злякаються погроз і забріханої пропаґанди Совєтів і не змінять своєї політики на Середньому Сході, наставленої на підтримування суверенности тамошніх країн та на обороні їх проти совєтських інтриґ і зазіхань — заявив представник ЗДА в Об'єднаних Націях Генрі Кебот Ладж на закінчення дебати про конфлікт Сирії і Туреччини, в минулу п'ятницю 25 ц. м. Ладж виголосив свою промову в надзвичайно гострій і різкій формі. Ві н пригадав совєтсько - нацистський пакт, традиційний російський гін в напрямку опанування Дарданельських проток, мрії Росії про панування над Перською затокою та про заволодіння середньо - східніми природними джерелами і заявив, що єдиною дійсною небезпекою на Середньому Сході є плянова совєтська війна нервів. Він назвав Совєти „підпалячем, який хоче стати керівником пожежної сторожі, злочинцем, який хоче стати суддею і порушником дисципліни в маршуючій військовій частині, який хоче, щоб усі інші маршували так, як він". Гостра промова Ладжа викликала довгі оплески величезної більшости делеґатів в Генеральній Асамблеї.

Помер кол. сенатор МекКеллер

Менфіс. — Тут 25-го жовтня помер колишній демократичний сенатор із Теннесі Кеннет Д. МекКеллер, який дожив 88-го року життя, і який займав сенаторське становище впродовж 6-ох каденцій. Під час своєї 41-ої політичної кар'єри в столиці він тільки раз в 1952 р. програв вибори в користь сен. Алберта Ґора. МекКеллер був приятелем 9-ох президентів ЗДА, під час війни контролював як голова Сенатської Комісії Видатків суму 400 більйонів долярів, які ця країна видала на війну. Він був „батьком" закону про летунську пошту, провідником боротьби за ухвалення проєкту в долині Теннесі і випрацював засади федеральної допомоги на будову публічних шляхів. Пок. МекКеллер не був одружений, що називав „помилкою свого життя".

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ НЮ ЙОРКУ ОБ'ЄДНАНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ І СИЛАМИ ВЛАШТУВАЛА ФЕСТИВАЛЬ

Ню Йорк. — Три імпрези: легкоатлетичні змагання в пополудневих годинах в суботу, 26-го жовтня, в Іст Ривер, великий баль в залях Народного Дому того ж дня ввечорі та багатющий своєю програмою музично-вокальний мистецький вечір в заповненій по береги залі Джуніор Гайскул — склались на Фестиваль Молоді, що його влаштувала спільними силами і зусиллями багатьох місцевих організацій молоді існуюча спеціяльна Координаційна Комісія Молодечих Організацій. У програмі Мистецького Вечора, якою проводив конферанс'є Віталій Гречнів, було 32 сольові і групові виступи, виконавцями яких були: — Пластовий мужеський хор під керівництвом Юрія Шугана, Українська Танцювальна Група під керівництвом Івана Флиса, танцювальний гурток пластових юначок з Нюарку під керівництвом Романа Петріни, солістка-співачка Марія Руда (ОДУМ), деклямації учениці Н. Марчук, фортепіянове сольо учениці УМІ Х. Вестрайхер, виступ танцювального гуртка осередку СУМА ім. Т. Чупринки під кер. О. Ґензи, танок („Чумак") І. Стефанишина, виступ Мішаного чору Т-ва Укр. Православної Молоді під кер. З. Худого, виступ скрипкового ансамблю УМІ під кер. проф. В. Цісика, сольо-спів Н. Кульчицької, фортепіянове сольо п-ни Л. Ґапоіон, сольо-танець Бориса Фесака (МУН), сольо-спів п. Бакума, сольо на скрипці учениці УМІ М. Цісик, виступ струнного ансамблю осередку СУМА під кер Б. Коваліка та виступ З'єднаних Хорів Молоді при співучасті капелі бандуристів ім. Хоткевича під кер. п. Романа Левицького та ін. — У програмі, яку започатковано відспіванням американського і закінчено відспіванням українського національних гимнів, були короткі промови на теми молоді всч. о. Тимофія Міненка, голови Координаційної Комісії Молдечих Організацій в Ню Йорку, п. Йосипа Гураль — голови Ліґи Української Католицької Молоді в Ню Йорку, голови Комітету Об'єднаних Організацій мґра Романа Гуглевича та письменника Миколи Понеділка. В імпрезі брали участь члени молодечих організацій — Пласт, СУМА, ОДУМ, МУН, учні Музичного Інституту та парафіяльних шкіл і організацій. В оцінці публіки це була одна з найкращих і найбільш одушевляючих імпрез молоді. Весь прибуток з імпрез призначено на фонд катедри українознавства при Колумбійському університеті.

Відбувся 12-ий Літературно-Мистецький Ярмарок у Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу 26 жовтня відбувся у залі Джуньйор Гай Скул при Евс. Б в Ню Йорку вже 12-ий з черги Літературно-Мистецький Ярмарок, щорічна публічна імпреза Літературно-Мистецького Клюбу. На вступі голова ЛМКлюбу проф. С. Литвиненко вшанував коротким словом 60-річчя Євгена Маланюка, І. Соневицький відіграв свою композицію у честь поета, а артист Микола Ґерус відчитав три вірші Є. Маланюка з різних періодів його творчости. В мистецькій частині виступили дві молоді адептки Українського Музичного Інституту, піяністка Ірина Кондра і скрипалька Стефа Маличівська, вокальне тріо — З. Лавришко, Христя Карпевич і Іванна Прийма (ця остання також за фортепіяном), і опісля дві перші названі пані із Степаном Шилкевичем (бас-баритон). Зенон Осінчук відчитав „Діялог між Т. Шевченком і Іваном Франком", „Про що пам'ятники говорили", із вступом Івана Керницького, а Микола Понеділок відчитав свою нову гуморескy. Програму закінчили три сценки музичного монтажу В. Ґенеша „Осінні акорди" у виконанні Валі Калин і Іванни Кононів. В одній точці показано теж кільканадцять образів чільних арт.-малярів, призначених на розпродаж у користь потребуючих мистців. Конферансьє вечора був ред. Іван Кедрин-Рудницький. Досить численно зібрана публіка живо оплескувала виконавців.

„ТРИЗУБ" ПЕРЕМІГ „ПОРТУҐІЗ КЛАБ" У ВІДНОШЕННІ 4:0.

Нюарк. — У футбольних змаганнях із Портуґіз Клаб за першенство Американської Футбольної Ліґи, що відбулися в неділю дня 27 жовтня на грищі Меморіял Філд, у Нюарку, переможцем вийшов филаделфійський Український Спортовий Клюб „Тризуб" (Юкрейнієн Нешенелс), здобуваючи при цілком рівнорядній грі, але при дуже добрій диспозиції нападу — перемогу у відношенні 4 до 0.

ВІДСТАВКА ЖУКОВА ВИКЛИКУЄ НОВІ ЗДОГАДИ І ПІДОЗРІННЯ ПРО ПОЛІТИКУ КРЕМЛЮ

МАРШАЛ Р. МАЛИНОВСЬКИЙ ПРИЗНАЧЕНИЙ НОВИМ ВІЙСЬКОВИМ МІНІСТРОМ СССР

Георгій Жуков Родіон Маліновський

Москва. — В п'ятницю вечером московське радіо подало коротку вістку, що Президія Верховного Совєту СССР призначила маршала Родіона І. Маліновського військовим міністром, та що з цього становища звільнено водночас маршала Георгія К. Жукова. Ця коротенька вістка, подана ніби мимоходом щойно на 15-му місці в черзі радіових актуальних новинок, викликала велику сенсацію в західньо політичному світі. У численних коментарях звернено увагу, що при стилізації того совєтського офіційного повідомлення пропущено згадку про „власне бажання" Жукова, яку большевики додають звичайно для підкреслення, що димісіонований „достойник" не попав цілком в неласку. — Совєтські газети не принесли теж повідомлення, хто вийшов назустріч Жукову, коли той докладно на одну годину раніше вернувся був з Югославії. Ці подробиці вказують, що Хрущов використав неприявність Жукова в Москві для змобілізування більшости у Верховному Совєті, щоб викинути Жукова з уряду і тим самим зменшити його впливи як одного з 15-х повноправних членів Президії Компартії. Однак водночас західні коментатори не виключають можливости, що позбавлення Жукова його становища міністра військових справ є вступом для підвищення його в його кар'єрі, а саме, попереджує призначення його прем'єром СССР на місце Ніколая Булґаніна, який ступнево цілком відійшов в тінь. Пригадується при цій нагоді, що Хрущов завдячував свою перемогу в останній розправі з суперницькою групою Каґановіча - Молотова-Маленкова виключно підтримці збоку Жукова. Не виключається, що Хрущов, для якого не існує поняття „вдячности", вирішив був позбутися теж Жукова, коли той став надто небезпечним суперником до влади. Невідомо теж, в яких взаєминах перебувають червоні маршали Жуков і Маліновський — чи вони приятелюють і кооперують, чи тихцем ворогують і суперничать. Від цього й залежить характер переведеної зміни. Маліновський командував в останній війні совєтським фронтом в Україні, дістав був найвищі совєтські військові відзначення, а кілька років тому приймав дефіляду військ на Червоному майдані в Москві на роковини совтиєвої революції. Кілька днів тому, повідомлено, що маршал Рокосовський став військовим командантом Кавказької области і цю вістку Захід подав разом з вістками про совєтські „маневри" над турецьким кордоном, а насправді про концентрацію совєтських військ проти Туреччини. Дехто здогадується, що Рокосовського, який був заступником Жукова і його дуже близьким давнім співробітником, зумисне віддалено з Москви на час „вичищення" Жукова. Коли також упродовж пізніших двох днів — у минулу суботу й неділю — в совєтських газетах не появилось ніяке пояснення димісії Жукова, нічого не пишеться про його минулотижневі відвідини в Югославії й Альбанії, не кажучи вже про те, що не появилась ніяка його світлина, як це напевне було б в інших обставинах, то західні коментатори приходять до висновку, що річ іде таки про деґрадацію Жукова. Коли б він навіть дістав якесь інше державне становище — включно із становищем прем'єра, — то не матиме він вже давнього значення, бо не розпоряджатиме армією.

У ПАРИЖІ ВІДБУДЕТЬСЯ З'ЇЗД 15-ОХ ПРЕМ'ЄРІВ З УЧАСТЮ ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕРА

Париж. — Американський амбасадор у Парижі Еморі Гавтон повідомив міністра закордонних справ Франції — Християна Піно, що згідно з договоренням між президентом Айзенгавером, англійським прем'єром Мекміллeном і генеральним секретарем НАТО, кол. бельгійським прем'єром і міністром закордонних справ Генрі Спааком, Рада НАТО, яка у грудні ц. р. збереться у Парижі, перетвориться в з'їзд 15-х прем'єрів держав, членів НАТО. Президент Айзенгавер і прем'єр Мекміллен, як також канадійський прем'єр Діффенбейкер, мали рішити що обидва візьмуть участь у тому преважливому з'їзді. Міністер Піно висловив повну солідарність з поглядами найвищих представників ЗДА й Англії та Канади і запевнив, що президент Франції і її уряд будуть почуватись щасливі, коли зможуть гостити у себе през. Айзенгавера. — Конференція през. Айзенгавера з англійським прем'єром Мекмілленом закінчилась в минулу п'ятницю 25 ц. м. проголошенням спільного комунікату, в якому ці обидва державні мужі в комунікаті, зложеному з 3-ох частин і десятьох точок, стверджують вищість джерельних, потенціяльних фактичних спроможностей вільного світу в ділянках „матеріяльній і моральній", аніж ці спроможності комуністичного світу. Комунікат признає, що вже нераз в історії світу деспотичні країни могли почванитися поважними осягами, до яких допомогла невільнича праця поярмлених ними народів. Щоб протиставитись тим осягам комуністичного світу необхідно об'єднати всі зусилля і джерельні можливості вільного світу. Айзенгавер і Мекміллен заповідають, що в цьому напрямку будуть поведені зусилля на найближчій Раді НАТО в Парижі в грудні ц. р. і в інших оборонних бльоках вільного світу, як Баґдадський пакт та СЕАТО. Задекляровано солідарність з Туреччиною проти погроз збоку Москви. Натавровано забріханість Москви в справі з'єдинення Німеччини. У цій конференції Президента з англійським прем'єром взяв участь приїхавший до Вашинґтону генеральний секретар НАТО Генрі Спаак, а Мекміллен відлетів з Вашинґтону до Оттави, де канадійський прем'єр Дифенбейкер висловив повну солідарність з осягненим у Вашинґтоні порозумінням. Мекміллен, вернувшись до Лондону, заявив велике вдоволення вислідами Вашинґтонської конференції.

Ґю Молле склав новий уряд Франції

Париж. — Кол. прем'єр Ґю Молле, лідер Соціялістичної партії, склав новий уряд, який має ще дістати апробату від парляменту. До цього уряду вступили представники Соціялістичної, двох крил Соціял-радикальної, центрової католицької Народно-республіканської та ще деяких менших центро-лівих партій. Персонально членами нового уряду стали п'ять колишніх прем'єрів: Роберт Шуман, Генрі Кей, Едвард Даляділ, Рене Плевен і П'єр Пфлімлен, — цей останній економіст, для всіх справ, зв'язаних із фінансами Франції. Міністром промислу й торгівлі став дотеперішній міністер фінансів, енерґійний молодий Фелікс Ґейляр. Міністром закордонних справ залишився Християн Піно, а міністром для Альжиру Роберт Лякост. Молле заявив, що він жадатиме від парляменту мандату на 4-місячний термін для переведення найнеобхідніших фінансових реформ і для справи Альжиру, а щойно після 4-ох місяців можна буде говорити про продовження того терміну.

Король Савд зрікся посередництва

Об'єднані Нації. — До Об'єднаних Націй наспіла вістка, що арабський король Савд відкликав свою посередницьку місію в теперішньому конфлікті на Середньому Сході між Сирією і Туреччиною. Сталось це на виразну просьбу сирійського уряду, в якому взяли верх про-совєтські елементи, які опрокинули первісну згоду президента Сирії Шукрі ель Куватлі, щоб прийняти посередництво Савда. Цей останній конферував з турецьким міністром Фатімом Зорлю, який прибув до Савді Арабії. В одній єгипетській газеті вперше безпосередньо заатаковано короля Савда, який — мовляв — запропонував був своє посередництво між Сирією і Туреччиною під натиском ЗДА. — Савді-арабська радіостанція дуже гостро зареагувала на цей закид. Відносини між президентом Нассером і королем Савдом знову погіршились. В Об'єднаних Націях нема ще конкретних пропозицій, що саме мають ОН зробити.

У Туреччині уряд переміг у виборах

Анкара. — Демократична партія теперішнього турецького прем'єра Аднана Мендереса здобула в неділю 27 жовтня ц. р. перемогу в парляментарних виборах, зискавши 398 мандатів проти 204-х опозиційної Республіканської партії і 8-х мандатів двох менших партій. Демократична партія Мендереса дістала більшість мандатів також в Істанбулі і Ізмірі (Смирні). Зате у самій столиці Туреччини, Анкарі, виграли республіканці з-під стягу колишнього президента Туреччини Ісмета Іноні. Хоч урядова Демократична партія осягнула тепер знову поважну абсолютну більшість, проте ця більшість значно менша, ніж була в останньому парляменті. Після виборів з 2 травня 1954 року, Демократична партія мала в парляменті 533 мандати проти 31 республіканських і сімох інших. Голосувало тепер кругло 11 мільйонів осіб проти 9 мільйонів з попередніх виборів. Відсоток голосуючих був дуже високий. Назагал панував в цілому краю спокій і змобілізована на всякий випадок поліція не мала багато праці. Виборчими гаслами була виключно внутрішня ситуація в Туреччині, і то господарські справи: важка економічна ситуація, низькі зарібки, низька життьва стопа і т. д. Закордонна політика не грала ніякої ролі, бо всі турки є за співпрацею з Заходом, особливо з Америкою, та всі турки ненавидять Москву.

У СВІТІ

● **У Відні** закінчився минулої середи перший Конґрес Міжнародної Аґенції для атомової енерґії. Большевики пробували ще раз перепачкувати до тієї установи своїх людей, бодай в характері „обсерваторів", але пропозиція їх перепала 36 голосами проти 12. ЗДА покривають третину коштів на утримання цієї Аґенції і постачають їй майже весь матеріял, з якого продукується атомова енерґія для мирових цілей.

● **У північній Італії** випав у горах минулої середи перший сніг, покривши шпилі на вісім цалів.

● **Англійці** невдоволені, що їхня королева поводилася в ЗДА куди свобідніше, ніж в Англії. У Вашинґтоні, в Джеймставні і в Ню Йорку Єлисавета II „зустрічалась і розмовляла з народом", жартувала з журналістами, і не вимагала строгої етикети (глибоких жіночих уклонів та приписаних чоловічих одягів), а в Англії, мовляв, вона відсепарована бар'єром анахронічних традицій. Нарікає на це, зокрема, соціялістичний щоденник „Дейлі Геральд".

● **Нагороду Нобеля** з ділянки медицини на 1957 рік признано італійському лікареві-дослідникові д-рові Данелеві Боветові, що працює у фармакологічному відділі італійського Інституту Здоров'я в Римі. Донель Бовет заслужився як винахідник ліків проти мускулярних болів, проти астми і ін. Нагороду призначено йому за винайдення нових наркотиків, вживаних при анастезії (присипляння хворих на час операцій).

● **У Монтекатіні** в Італії несподівано помер на удар серця Крістіян Діяр, довголітній французький „король моди". За його заслуги в ділянці творення нових креацій одягу французький уряд нагородив його орденом Почесного Леґіону. До Італії він приїхав на відпочинок і помер у готелі у віці 52 роки. Крістіян Діяр заробив на своєму конфекційному бизнесі близько 20 мільйонів долярів.

● **У перші роковини повстання на Мадярщині**, 23 ц. м. уряд Кадара заборонив населенню носити чорні краватки, чорні опояски на раменах та жіночі вуальки з крепи. Всі ці предмети зникли з крамниць, масово викуплені мадярами. У Будапешті й інших містах Мадярщини населення спонтанно заманіфестувало жалібний настрій — збойкотувавши кіна, театри, каварні й ресторани.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЗУЛЬТАТИ, ЩО ЗАОХОЧУЮТЬ

Життя кожної нації, як і кожної суспільної групи та одиниці — це змагання і праця, це сума успіхів і невдач у тому змаганні. Очевидно, що найбільш заохотливими в такому змаганні є успіхи, перемоги і добрі результати у праці. Вони дають задоволення і збільшують силу до дальших змагань і дальшої праці.

Ці міркування можна ілюструвати численними прикладами з історії нашої американсько-української спільноти, як також з її сучасного стану і розвитку. Як у житті звичайно буває, ми маємо успіхи і невдачі, добрі результати нашої праці чергуються з даремною витратою часу й енергії, але поки успіхи переважають невдачі, доти наша спільнота росте і розвивається.

До поважних успіхів нашої спільноти треба зарахувати й таку дрібну на перший погляд справу, як видавання дитячого журналу „Веселка", що вже четвертий рік появляється у В-ві „Свободи". Цей бо дитячий журнал своїм характером, своїм призначенням і взагалі своєю поставою далеко перейшов поняття самого тільки дитячого журналу і став однією з головних наших суспільних проблем. Коротка історія цього видання це потверджує.

Потреба відповідного видання для нашої дітвори завжди була дуже пекучою, а після другої світової війни, з приїздом до цієї країни великої кількости наших нових поселенців, вона стала однією з найголовніших вимог дня. Проте, не зважаючи на такий об'єктивний стан справи, можливість зреалізування цієї вимоги в наших обставинах була майже безнадійною. Все це: важливість і конечність такого видання, з одного боку, а труднощі в його реалізації з другого, вплинули на те, що справа дитячого журналу остаточно опинилась на порядку нарад найбільшого і найбільш авторитетного представництва американських українців — Головної Конвенції Українського Народного Союзу. Сталося це в травні 1954-го року в столиці країни, Вашингтоні.

Рішення Конвенції відоме. Журнал треба видавати, бо він є конечною потребою нашої спільноти, яка повинна цю потребу розуміти і на її здійснення дати відповідні фонди. Така була ухвала Конвенції, і її практичне виконання доручено у формі рекомендації Екзекутивному Комітетові УНС та Редакції „Свободи".

З того й почалося. Уже в половині вересня 1954-го року появилось у формі складаної вкладки у „Свободі" перше число „Веселки". Від того часу їх уже появилось 38, а 39-те саме готується до друку. Велику працю можна б уже написати про Редакцію „Веселки", яка є в руках колеґії трьох відомих і заслужених авторів, педагогів і публіцистів, членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури та змобілізованих ними найкращих наших авторських і мистецьких сил. Оглядаючи й перевіряючи дотеперішні числа „Веселки", можна сміливо твердити, що коли мова про її Редакцію, то вона перейшла всі, навіть найкращі, сподівання. Це твердять знавці. Також і технічно „Веселка" за цей відносно короткий час перейшла великий процес розвитку. Почалася бо вона як додаток до „Свободи" на звичайному, газетному папері та газетним друком, а сьогодні вона вже появляється при „Свободі" як окремий журнал, на доброму, журнальному папері, трьома кольорами.

Мало хто знає, скільки зусиль і труду, скільки зрозуміння справи та відданости їй вклали в цей розвиток головно редактори „Веселки" і їх співробітники, автори, мистці і Видавництво. Та це вже інша справа. Голозне, що „Веселка" є успіхом, який направду радує серце.

З „Веселкою" зв'язаний ще один успіх, за який належиться велике признання тисячам усіх тих свідомих батьків, які своїми передплатами й пожертвами на фонд „Веселки" уможливлюють її видання і розвиток. У кожнорічній акції збірки фондів на „Веселку" бере участь пересічно 8.000 осіб, хоч саму „Веселку" передплачує заледве одна четверта частина з того. Значить, передплати не покрили б навіть половини того, що коштує видання „Веселки", і якби не зрозуміння та допомога збоку громадянства, „Веселка", яку можна вважати справжньою веселкою на нашому захмареному небосхилі, мусіла б припинити своє існування, а з цим зникло б і багато надій на краще майбутнє нашої спільноти. Тим то дотеперішня постава нашої суспільности до цієї справи, хоч ще й не цілком задовільна, але все ж таки заохотлива, якщо оцінювати її на загальному тлі нашого теперішнього суспільного життя і громадської діяльности.

Немає сумніву, що нам усім, усій нашій спільноті, потрібно цієї заохоти. Теперішня кампанія збірки фондів на „Веселку" дає добру нагоду цю заохоту вдержати і збільшити, збільшуючи цим і перспективи нашого майбутнього.

ДИПЛОМАТІЯ У СЛІПІЙ ВУЛИЦІ

Від часу закінчення останньої війни рідко коли була така хаотична міжнародна ситуація, як тепер. Властиво, не раз бувало й більше справ, які становили предмет гострих міжнародних спорів та посилювали міжнародне напруження. Пригадаймо, наприклад, французько-німецький конфлікт у зв'язку з Заршиною, справу Західньої Оборонної Спільноти, італійсько-югославський конфлікт в зв'язку з Трієстом, англійсько-іранський конфлікт з приводу націоналізації Англо-Іранської нафтової Компанії, спір Франції за Марокко, конфлікт Англії з Єгиптом за Суез, наїзд Ізраїлю на Синайський півострів та використання його Англією і Францією для протиєгипетської інтервенції. Були й Корейська та Індо-Китайська війни, була небезпека вибуху війни за Формозу, ще й досі неполадnаними є такі справи, як англійсько-грецький спір за Кипр і французько-альжирська партизанка. Але всі ці спори й конфлікти, хоч і переступали межі льокальних проблем, мали дуже ясний і окреслений характер. Відомо було, за що йде спір, хто в ньому безпосередньо заанґажований і хто посередньо зачеплений. І хоч ці справи затягалися і коштували поважних жертв у людях, грошах, ба й частинно у міжнародній моралі та престижі то одної, то другої держави, проте відомо було заздалегідь, що вони будуть скорше чи пізніше сяк-так поладнані.

Правда, у трьох великих справах виграли були комуністи: хоч у Корейській війні відбито наїзд на Південну Корею, але комуністичний Китай поширив свій вплив і фактичне своє володіння також на Північну Корею, де твердо закріпився, зробивши з неї випадову базу для майбутньої воєнної виправи. Те саме сталося з В'єтнамом, що його північну частину подаровано комуністам. Врешті й у спорі за Формозу китайські комуністи виграли настільки що плянований націонал-китайцями протинаступ із висадом на китайський суходіл залишився у сфері мрій, а комуно-китайський режим дістав довгорічну передишку щоб стабілізувати себе і скріпити. Але й поруч із цими частинними успіхами міжнародного комунізму Захід також не відставав.

Пригадаймо, що після „сателізації" цілого ряду держав у Східній і Середній Европі, Захід створив могутню оборонну організацію Північно-Атлантійський пакт, до якого належить тепер 15 вільних держав. З'єдинені Держави перейшли від стану повної демобілізації до стану, при якому річно видається на військові цілі просто астрономічну суму — 40 більйонів долярів. На руїнах Европейської Оборонної Спільноти, з одного боку, включено Західню Німеччину в бльок НАТО, а з другого — зроблено великий поступ для господарського об'єднання західньо-европейського континенту, з повним замиренням Франції й Німеччини, відвічних смертельних ворогів.

Впродовж останніх десятьох років бували гостріші й лагідніші форми холодної війни між Сходом і Заходом, яка вибухла після настановлення комуністичних урядів у Букарешті, Варшаві, Софії, Будапешті і — у Празі. Але хронічно напружена ситуація у цій затяжній війні нервів дійшла тепер до такого ступня, якого вона ще не знала. Попередніх шантажів Москви під адресою різних скандинавських і західньо-европейських країн, що мали своєю ціллю відстрашити їх від НАТО, чи (під адресою Франції) — від злагоди з Німеччиною, ніхто не брав серйозно, вважаючи їх звичайними засобами в арсеналі грубошкірої совєтської дипломатії. Навіть мадярську масакру Захід прийняв, як трагедію льокального характеру, в переконанні, що Москва могла зважитись вислати якесь число дивізій проти мадярської молоді, озброєної пляшками з газоліною („коктейлі Молотова"), але не зважиться зробити це у відношенні до будь-якої іншої країни, охопленої колективними договорами взаємної безпеки НАТО, Багдадського пакту чи СЕАТО. Величезна різниця між ситуацією теперішньою і минулорічною у тому, що тепер Захід перестав добачати в совєтських погрозах виключно бльофування.

Відкинення Совєтами західніх пропозицій щодо роззброєння, як їх запропонував був максимально компромісовий Геролд Стассен на Лондонській конференції, вістка про збудування далекосяжної керованої ракети, врешті випередження Америки вистреленням „Спутніка" — це ці три конкретні факти, які основно змінили настрій самопевности в західньому світі. Кількатижнева вперта воєнна пропаґанда, ведена Совєтами проти Туреччини й Америки, починає викликати поважні сумніви, чи це дійсно тільки черговий блеф із арсеналу засобів холодної війни, чи поважне провокування війни. Збентеження на Заході вийшло не тільки з раптового усвідомлення, що Совєти направду випереджають його в ділянці воєнної техніки, але ще більше з того, що раптом вся західня дипломатія опинилась у сліпій вулиці. Спершу погодження Сирії на посередництво короля Савда, а потім відкинення його, мовляв, взагалі король Савд не говорив про посередництво, водночас рішучий спротив, щоб будь-яка міжнародна слідча комісія приїхала на територію Сирії, — така поведінка Сирії ясно виявляє, що Саляг ель-Бітар дійсно слухає „товариша" Ґромика, хоч як би він цього не заперечував. Яка ж ціль криється за тією грою Москви?! І чи Об'єднані Нації в теперішньому своєму складі здібні розв'язати середньо-східній конфлікт, не кажучи вже про можливості злагіднення східньо-західнього конфлікту?!

Міжнародна дипломатія опинилась, як пишуть, в імпасі, або просто у сліпій вулиці. На 12-ий рік після останньої війни цілковито збанкрутувала концепція коекзистенції, воєнна техніка дійшла до апогею, а виглядів на роззброєння нема ніяких. Об'єднані Нації являють на цій своїй сесії образ ще більшого безсилля, ніж являли раніше. Коли б Сирія з своїм 4-мільйоновим населенням мала стати камінчиком, який зрушить нову світову лявіну, а першим жертвенним козлом совєтського походу на заволодіння світу мала б стати Туреччина, то це було б — пишуть поважні коментатори — проти всякої логіки, бо ж „там нема ні одного з центрів спору". Але „центр спору" був і є в Москві, у самому факті існування аґресивного московського імперіялізму. І тому кожна її аґресивна дія є цілком можлива.

РОКОВИНИ ЗАГАРБНИЦТВА І ПОНЕВОЛЕННЯ

Протягом кількох останніх місяців совєтська преса російською мовою і видавана здебільша в перекладах з російської мови українськомовна підсовєтська преса не перестає друкувати матеріяли й заклики, присвячені сорокріччю т. зв. жовтневої революції, події, що закріпила режим московського комунізму на теренах колишньої Росії. В усіх цих матеріялах, статтях і закликах комуністичні борзописці аж з шкури вилазять, щоб доказати слова з накинутого українцям гимну, яке це „щастя" знайшла Україна в Совєтському Союзі, як „розцвіла" вона „під сонцем свободи", „між рівними рівна, між вільними вільна". На сторінках газет і журналів совєтські економісти підводять підсумки небувалих досягнень, що їх буцімто зазнала Україна завдяки допомозі Москви в господарській, технічній та інших ділянках. Про те, яких досягнень добилася б Україна в умовах справді незалежного державного існування, в закликах і підсумках, звичайно, не говориться.

Спеціяльну увагу присвячують московські самодержці та їхні намісники в Україні передісторії й історії „жовтневої революції" в Україні, щоб, з одного боку, довести, як то „добровільно" і з яким „захопленням" український народ приймав комуністичну владу, а з другого — підкреслюючи по-підлабузницькому, яку то ласку зробила червона Москва, приймаючи Україну „під свою руку". В тому напрямку появляються цілі трактати і дисертації із таким злиденно-вбогим доказовим матеріялом, що просто треба дивуватися наївності й залляканості редакторів, які такі безглузді речі друкують.

Клясичним зразком комуністичної іґнорації і забріханости може бути стаття кандидата історичних наук Олександра Єрмоленка, надрукована в журналі „Вітчизна" (ч. 9 за вересень ц. р.) п. з. „Під прапором великого Жовтня (боротьба проти націоналістичної контрреволюції за перемогу влади Рад на Україні)". Написана ця стаття за „принципами марксизму-ленінізму" і її автор, підсовєтський науковець, п'ять разів цитує в ній... твори Леніна, які здебільша ніякого відношення до теми не мають. Решта „документального матеріялу" приведена просто без посилань на джерела. Для прикладу взяти хоч би цитований автором документ з неназваного „історичного архіву" про якісь переговори Директорії з урядом ЗДА, на яких „представники Сполучених Штатів дотримуються такого погляду, що право на створення Української Народньої Республіки належить лише Директорії".

Ціла стаття О. Єрмоленка сповнена такими нісенітницями. Автор намагається в ній на всі лади довести, що „українські буржуазні націоналісти не мали нічого спільного з українським народом і завжди були вірними слугами іноземних імперіялістів". Не трактуючи іноземними імперіялістами лише московських комуністів, автор зараховує до них і З'єдинені Держави Америки, і Австро-Угорщину, і Німеччину, і Францію, і Англію, бо всі вони, мовляв, були в змові з „українськими буржуазними націоналістами" і всі вони хотіли зробити собі з України... колонію. Про те, що тільки московським большевикам поцастило зробити собі колонію з України, яку вони на протязі майже сорока років експлюатують і русифікують, кандидат історичних наук, Єрмоленко, не відважився, мабуть, і подумати. Зате з тим більшою запопадливістю береться він обвинувачувати в змовах з цими імперіялістами „українських буржуазних націоналістів", до яких зараховує він в чамбул і українського соціяліста-революціонера, „аґента австро-німецького імперіялізму" Михайла Грушевського, і національних демократів Костя Левицького та Євгена Петрушевича, і гетьмана Павла Скоропадського, і соціял-демократів Винниченка та Петлюру, і націоналістів Бандеру та Мельника.

Більша частина „історичних міркувань" Єрмоленка присвячена „імперіялістичним зазіханням" З'єдинених Держав Америки на цілість і суверенність України. Він твердить, що американці були не тільки заінтересовані, але й політично та мілітарно заанґажовані в українську справу вже в 1918 році, коли то Петлюра і Винниченко після викинення... німців із їх „ставлеником Скоропадським" пішли „в найми до... американських і англійських імперіялістів". Здогадну згоду уряду ЗДА продати Україні... 20.000 вагонів і відпустити 20 мільйонів долярів петлюрівському Червоному Хрестові називає Єрмоленко „ганебними зв'язками Директорії з американськими банкірами". Згідно з цитованими Єрмоленком із совєтських історичних архівів „документами" 30 листопада 1918 року мали відбутися в Яссах переговори місії Українського Народного Союзу „з уповноваженими представниками Сполучених Штатів", що, на його думку, є доказом того, що „українські буржуазні націоналісти стали аґентами американського імперіялізму". Далі довідується бідолашний підсовєтський читач, що ота, мовляв, створена з допомогою ЗДА українська Директорія, „прийшовши до влади при допомозі англо-американо-французьких імперіялістів", намагалась „перетворити Україну в колонію англо-французького капіталу", і що „в обійми до імперіялістів США кинулись навіть галицькі зоунрівці, які своєю політикою і терором здушили „повстання народних мас" в Західній Україні в листопаді 1918 року. Ще далі читач дізнається, що з американськими імперіялістами переговорював і Петрушевич, і що це на пропозицію державного секретаря ЗДА Лансінґа віддано 18 червня 1919 року Західню Україну „в кабалу польським панам".

Усі ці теревені були потрібні Єрмоленкові, щоб перейти до новіших часів, зокрема до „злочинних дій" ЗДА в останні роки, коли то вони посміли асиґнувати 100 мільйонів долярів на „злочинну шпигунсько-диверсійну діяльність бандитських зграй..., спрямовану проти Радянського Союзу і країн народної демократії", і, зокрема, коли то вони посміли підтримувати знову українських буржуазних націоналістів і навіть відзначувати урочисто роковини 22 січня на засіданнях обидвох палат Конґресу.

Все ж таки вершка своєї „поінформованости" досягнув Єрмоленко в тому абзаці своєї статті, де пише про закидання З'єдиненими Державами своїх шпигунів для „підривної діяльности" на території Української ССР. Між скиненими американцями шпигунами Єрмоленко називає якихось Лахна, Макова, Горбунова, Ремиґу та Охримовича. Останнє прізвище, яке мало б визначати особу розстріляного Совєтами націоналіста Охримовича, показує, що єдиним надхненням і джерелом Єрмоленка при писанні його статті були поліційні архіви КГБ (комітету державної безпеки). Ця подробиця водночас доказує, що совєтський режим в Україні і вся його наука і публіцистика утримуються й далі на поліційному апараті.

Проф. Яків Зозуля

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ І СТУДЕНТСТВО

(Плян високошкільної освіти американських українців)

(1)

1. Занепад високої освіти

Питання збільшення українських студентських кадрів в Америці настирливо висувається на перше місце в суспільному життю української громади. Це пояснюється не лише тим, що „молодь — наше майбутнє", але й серйозною турботою про недостачу провідних сил та наше катастрофальне відставання у розвитку від інших національних груп.

Український Технічний Інститут, як шкільна корпорація, підійшов до цієї проблеми з мотивів цілком практичних, — і вони цілком покриваються з загальними українськими інтересами. Нижче подаємо конкретний плян, який випливає з поважних студій.

В Америці в осінньому семестрі 1957-58 акад. року записалося на студії у високих школах 3.450.000 студентів, при населенні на 1 серпня — 170.000.000 душ. Отже, високошкільні студенти становлять два відсотки населення або з кожної тисячі населення 20 осіб вчиться у високій школі.

Шукаючи відповідних чисел для американських українців, ми знайшли, що на кожну тисячу українців є тільки 2 особи, що вчаться у високих школах Америки. Цей обрахунок дуже простий. За інформаціями студентських організацій, всього вчиться 2.000 українців на приблизно один мільйон українського населення. Коли б ми вважали за українців не всіх людей української крови, але тільки тих, які живуть повним культурним українським життям з мовою, звичаями й думанням, а таких буде напевно коло 200 тисяч, то й тоді студенти становитимуть тільки один відсоток. Відставання у 10 разів від пересічного рівня американського суспільства, а в найкращому разі у два рази, показує, що справа високошкільної освіти американських українців знаходиться у великому занепаді. Ця справа повинна турбувати кожного українця. Всі наші слабості — культурні, економічні й політичні — пояснюються саме цим занепадом справи високої освіти.

При цьому напрошується питання: а чому сталося так, що українці не дотримують кроку в загальному здобуванні високої освіти в Америці?

Загальна освіта тут є обов'язкова і безплатна для дітей від 6 до 16 років у переважаючій більшості стейтів. Деякі стейти посунули обов'язковість аж до 18 років (Огайо, Юта, Невада). У східніх стейтах, як Ню Йорк, Ню Джерзі, Конектикат, Масачусет і ін., обов'язковість встановлена на вік від 6 до 16 років. Це означає, що всі діти повинні ходити вісім років до початкової школи і принаймні два роки до середньої. Але для вступу до високої школи кандидати повинні мати повну середню освіту, а найменше 11 років навчання.

Урядова статистика показує, що в Америці на 1 липня 1955 року осіб у віці 15—19 років було 6.58% населення, або 11,186.000, і вони охоплені середньою школою. Але в середніх школах фактично вчилося одним роком раніше, тільки 7,098.225 осіб, бо два річники не були вже повинні ходити до школи. Можна вважати, що в останій клясі середньої школи було з того ¼, або 1,775.000 учнів, що становить 1% населення. З цієї резерви виходять студенти високої школи. Але не всі випускники середньої школи допускаються до дальших студій у високих школах. Ті, що одержали диплом загального характеру, не можуть бути на дальші студії прийняті. Їх, одначе, не так багато. Тому певно тільки 1,500.000 осіб, що одержали диплом академічного характеру, переходять на дальші студії. За 4 роки кандидатів буде 6,000.000 осіб. Але зі статистики виходить, що записуються не всі, а тільки 3,450.000 або

(Продовження на стор. 3-ій)

Оксана Волчук

ВЕРХАМИ СІЄРРИ НЕВАДИ

(З мандрівного щоденника)

(12)

Долина тягнеться довгим вузьким просмиком, десь з мокляка береться потічок, а здалеку видніє рідкий проліснок. Тут немає ще ніяких стежок, тільки м'яка соковита трава між камінням.

До ліска ще далеко, і ми рішаємо тут зробити довший відпочинок. Скидаємо наплечники, що наче приросли до спини, і простягаємося на м'якому килимі трави.

Не минуло, однак, і півхвилини, як десь взялися комарі і настирливо почали до нас присікатись. Зриваюся з місця і скидаю все назад до наплечника. Р. робить те саме. Нас огортає лють і досада. Стільки прийшлось сьогодні натрудитися, стільки надивитись небезпеці у вічі, і ми якось не злякались. А тепер, коли так дуже нележався б нам бодай короткий відпочинок, ми втікаємо в паніці від оцих маленьких комашок!

Розлючені й виголоджені комашки женуться за нами цілою армією, і на підмогу їм поспішають інші. Розпочинається смертельна боротьба. Я б'ю їх нещадно, вимахуючи руками довкола голови, а вони, розлючені, жалять мене по всьому тілі, тиснуться до лиця і очей. Очі мені заплили сльозами, що розмазались по спаленому обличчі. На додаток, тікаючи чимдалі, я геть збилася з рівного ґрунту і забрела кудись вбік, між присадкуваті кущі, де повно каменюк і зрадливих вибоїв. Ноги цілком відмовляють послуху, і я, блідька розпуки, плентаюся навмання. Врешті, ставши перед високою брилою, що несподівано загородила мені дорогу, я зовсім втрачаю силу.

Від надміру вражень, цілоденного напруження і болю — в мені раптом звільнилися всі нерви і я розплакалась гірким нестримним плачем, як дитина. Мені тепер однаково: хай станеться землетрус, хай блискавки роздирають небо, хай оці тричі кляті комарі загризуть мене на смерть. Як за стіною, чула я ще тільки, що хтось мене кличе, але й це мені було байдуже.

Не знаю, як це довго тривало, поки Р. мене знайшов і за руку вивів з кущів, потішаючи, що „вже зовсім близько". А я плenталася безвільно, не дивлячись вже ні на що, навіть собі під ноги.

Лісок був справді вже недалеко, і тут пахло живицею, а в долині дзюрчав потічок. Схлипуючи, я насилу з'їла кусок хліба і помаранчу. На лице боюся й глянути, бо бачу, яке воно в Р., а моє напевно куди гірше.

Але, врешті, чого ж плакати й побиватись? Кругом нас такий запашний лісок, а далі зелена левада, і сонце вже ласкавіше, не коле, не пече, а гладить лагідно золотими передвечірніми променями. Відпочивши трохи та випивши щонайменше по кварті води, залишаємо лісок і рушаємо левадою.

На карті, вправді, зазначена стежка по нашому боці Кавія Рідж, але важко зорієнтуватися, в якому саме місці ми опинилися. Проте, цим разом щастя пішло нам на руку і Р. незабаром відкриває по другому боці потоку вузеньку напівзаросла доріжку, що біжить рівнобіжно з нами. Шукаємо місця, де потік можна перескочити.

Добившись до нашої стежки, вперто її тримаємося, хоч вона раз-у-раз губиться в травах. Але дедалі вона стає виразнішою, і згодом в'ється вже сміливо вологим чорним ґрунтом поміж густими папоротями і верболозами. Гори тут наче розступились, давши місце широкій підмоклій долині, поперетинаній гайками.

Поки є час, розглядаємося за якимсь нічлігом.

Зупиняємось на невеличкій полянці, що одним боком відкривається до потоку, а з усіх інших оточена сосновим ліском, наче загатою. Тут затишно і тепло, і зовсім немає комарів і багато сухого дерева.

Господарюємо, як у власній хаті. Р. монтує шатро, я зношу хворост на ватру, і незабаром палахкотить уже вогник, розганяючи вечірній сумерк.

Вода в потоці бистра й холодна, і направду немає більшої приємности, як стати босоніж на камені серед потоку і обмитись. А потім натертись шорстким рушником і вскочити чимскоріш у чисту білизну і м'які „алі-баби". По цілому тілі розливається тоді гаряча хвиля, і робиться так свіжо і ядерно, наче ніякої втоми не було.

Ватра розгорілась високим полум'ям. З її жовто-багряним світлом змагається блискуче сяйво місяця, що саме виглянув з-поза верхів. Наша полянка виповнюється фантастичними тінями, і тільки долом з-поміж кущів визирає чорним оксамитом таємна ніч. Вона така тепла й затишна, що зовсім не хочеться спати, і ми сидимо, поки зовсім не погасає вогонь.

В нашому шатрі з зеленкавого полотна ясно як вдень. На його стіжкуватому даху поклалися довгі нерухомі тіні. Не спиться. Перед замкненими очима товпляться дивовижні образи, грізні навислі скелі, море каміння, за мною хтось женеться, стою на краю пропасти і чую зловіщий шерех камінної лявіни — зриваюсь з широко відкритими очима, — але наді мною сонне склепіння шатра з нерухомими тінями дерев, кругом тихо і заспокійливо.

П'ятниця, 29 липня.

Вранці ціла наша полянка залита сонцем, що виграє на траві та листю зелено-мідяними барвами, міниться дугою в потоці. Повітря тремтить в сліпучому сонці, таке чисте і прозоре, що, здається, гори стали на крок ближче.

Вирушаємо доволі вчасно, щоб менше дороги залишилося на завтра — день підходу на Мт. Вітні.

Знаходимо вчорашню стежку, не маючи вже навіть сумніву, що нею все ж потрапимо на Джанкшен Медов, де зможемо перехопити нашу властиву трасу.

Ідемо затіненим лісом по м'якому ґрунті. День швидко розпалюється, і вже по короткім часі мусимо переодягатись. Стежка звільна починає підніматися вгору і врешті нагло переходить в гостру зиґзаґувату серпентину. Треба щохвилини приставати, щоб перехопити віддих. На щастя, це тільки невисокий горб, з якого видно широку долину.

Схід в долину — легкий, хоч і не менше стрімкий. Буйні трави, що сягають нам до колін, м'яко колишуться по обох боках. Сонце розлилося променистим сяйвом, бо на небі ні хмариночки. Здалека чуємо голосний шум водоспаду. Продираємося до нього крізь густі кущі і спрагнено припадаємо до кришталевої води.

Р. стверджує, що його правий черевик зовсім розлітається. Підошва відірвалася і клапає за кожним кроком. Р. робить дві дірки по обох сторонах підошви і шнурком притягає її до того місця, де починається шнурівка. Черевик перестає клапати, не знати тільки, як воно довго потриває.

ПРОНЕСИ МОЮ ДУМУ...

Пронеси мою думу ясну
Крізь світання і тишу
й порошу,
Так, як я через ночі без сну
Твій незраджений образ
проношу.

То ж мені, тільки слово майне,
Що ім'я твоє враз нагадає,
Давній спогад обпалить мене,
Мов у лузі цвітання безкрає.

Дні хороші і літа мої,
Що забули спочинок і втому,
Все летять, як малі солов'ї,
Все від серця, до тебе, додому.

Де походжено стільки стежок,
Де забути всього ми не всилі,
Де осінній білястий сніжок
Промітає шляхи твої милі.

АНДРІЙ МАЛИШКО

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

КОНВЕНЦІЯ СТЕЙТОВОЇ ФІЛІЇ УККА В ПІВНІЧНІЙ ДАКОТІ

Цьогорічна Конвенція Стейтової Філії УККА в Північній Дакоті збіглася з двома датами важними для поселення українців на тих теренах. А це роки 1886/87 — час прибуття наших перших поселенців до Північної Дакоти, та рік 1952 — заснування Стейтової Філії УККА на Півн. Дакоту.

Вже від довшого часу йшли приготування, щоб цього року відбути Загальні Збори Стейтової Філії УККА, згл. З'їзд делегатів від громад, парохій та інших організацій. — На з'їзд запрошено представників від громад і організацій із стейтів Південна Дакота і Монтана. — З'їзди в Півн. Дакоті завжди натрапляють на трудноші, бо українські колонії віддалені від себе 100—200 миль. Тому д-р Антін Жуковський та пп. Степан Глебічук і Ник. Прокоп зробили багато поїздок і доложили багато труду, щоб з'їзд належно підготовити.

Всю працю в місті Белфилд перейняв на себе місцевий комітет з пп. Семеном Іванюком і Іваном Шипковським на чолі. Екзекутива Стейтової Філії УККА заплянувала і організаційно і вміло підготовила конвенцію.

З'їзд призначено на неділю 29 вересня в „Меморіял Голл" в Белфилді, Півн. Дакоті. Вже на кілька тижнів перед з'їздом появилися статейки, замітки і оголошення про нього в американській пресі. Тиждень перед з'їздом в місцевій амер. газеті „Белфілд Нюз" появилася на першій стороні велика стаття під заг. „Белфілд господарем для стейтової Конвенції УККА". В статті писалося і про історію українського поселення в Півн. Дакоті та про ціль і завдання УККА з нагоди його 5-ти літнього існування.

На два дні перед з'їздом прибув до Півн. Дакоти делегат від Централі УККА, голова ОДВУ, член Політичної Ради УККА і професор Університету з Міннесоти д-р Олександер Грановський. По його прибуттю зорганізовано для нього інтерв'ю в телевізії та виступ в радіо. В інтерв'ю проф. Грановський подав ціль прибуття до Півн. Дакоти, підкреслюючи цілі і завдання УККА, а, найважніше, інформував про ситуацію на українських землях, та про аспірації української нації.

Інтерв'ю в телевізії і радіовиступи були надані під час вечірніх вістей через найбільшу стацію, яку чує майже цілий стейт і частина Південної Дакоти.

28 вересня з нагоди З'їзду УККА відбулася півгодинна т. зв. „Українська Програма", а саме по відіграні патріотичної української пісні, спікер заповів, що ця спеціяльна програма надається з нагоди Стейтової Конвенції УККА, та рівночасно представив голову філії д-ра Антона Жуковського, який виступив з короткою промовою про ціль і завдання УККА, нав'язуючи до 70-ліття українського поселення та 5-ліття від часу заснування УККА в Півн. Дакоті.

Проф. Грановський дав 15-хвилинну доповідь по англійськи, в якій з'ясував вклад наших поселенців для господарського розвитку Північної Дакоти і сумежних теренів, та згадав, що наші люди прибули сюди з двох імперій: австрійської і російської, але всі вони чистокровні українці. Українська нація поступила значно вперед. 40 років тому відновила Незалежну Українську Державу, яка впала тільки під напором російської військової переваги. Російсько - комуністичному імперіялізмові не вдалося здушити аспірації українців до волі і незалежности.

Цю радіо - програму передавали через кілька радіостацій в Півн. Дакоті.

Конвенція Стейтової Філії УККА почалася в місті Белфілді, в полудне 29 вересня в „Меморіял Голл", на яку приїхали і представники стейту Монтана.

По відіграні американського національного гимну, голова місцевого Відділу УККА п. Микола Прокоп в присутності конґресмена Ушера Л. Бурдіка, окружного судді, представника амер. преси і посадника міста відкрив з'їзд, вітаючи делеґатів та визначних гостей і запрошуючи всіх до обіду. Степан Глебічук був тостмастером під час бенкету.

Першим вітав бенкетових гостей і конвенцію посадник міста п. Франк Кордоновий, українець з походження. П. Стефан Глебічук відчитав письменні привіти від губернатора стейту Дависа, від сен. Янґа та спеціяльне звернення - привіт від сен. Вільяма Ланґера під наз. „Україна в боротьбі за волю". Це звернення сен. Ланґера буде надруковане в українській і амер. пресі. Конґресмен Ушер Л. Бурдік виголосив довшу промову, вказуючи, що світ з дня на день краще розуміє українські аспірації до волі і незалежности, а за всі ті злочини, які Москва доконує, Америка повинна відкликати визнання Росії і поставити внесок викинути її з Об'єднаних Націй. Він сам має намір зробити таку пропозицію в Конґресі ЗДА.

Одиноку промову українською мовою виголосив голова філії д-р Антін Жуковський, в якій з'ясував осяги праці УККА для добра України і Америки.

Предвставлено головного промовця З'їзду, відомого громадського діяча і поета професора Олександра Грановського, — який у своїй промові говорив про українських поселенців, які привезли сюди нашу озиму пшеницю, жито, овес, та різні трави, які тут знаменито прийнялися, і які тепер тут майже виключно плекають, хоч про це забулося. По другій світовій війні українці дістали на ці терени добрих професіоналістів, які добре репрезентують нашу культуру, а при тім розсівають правду про Україну.

Москва може хвалитися своїми здобутками, але не зможе похвалитися одним — духа волі українців не вдалося їй зломити, — тому промовець закликав Уряд ЗДА.

1. Проголосити визвольну політику не тільки для Азії і Африки, але в першу чергу для народів СССР.

2. Покінчити з дискримінаційною політикою різниці між т. зв. сателітами і націями, які перші впали жертвою російсько - комуністичного імперіялізму.

3. Проголосити політику розчленування російської колоніяльної імперії на національні держави.

Промова ця, виголошена англійською мовою, зробила сильне враження на делеґатів і гостей.

Під час бенкету між промовами були музичні виступи.

Після короткої перерви, голова філії УККА д-р Антін Жуковський відкрив формально збори Стейтової Філії, та ствердив присутність понад 120 делеґатів, та 25 гостей від кільканадесяти місцевостей Північної Дакоти і Монтани. Рівночасно запропоновано вибрати президію зборів, до якої ввійшли: д-р Зенон Михайлюк — предсідник, д-р Нестор Когут — секретар, та пп. Григорій Клим і Микола Прокоп — члени.

Голова Філії УККА д-р Антін Жуковський і касієр п. Василь Мельник склали звіти з діяльности за минулі три роки. Проведено величезну роботу і серед своїх і серед американців-неукраїнського походження.

Відбуто 106 поїздок по стейті в справах організаційних, нав'язано контакт з американською пресою, радіо і телевізією. Шість амер. щоденників і три тижневики помістили 216 більших або менших заміток, згл. статтей про Україну. Через три радіостації два рази в році відбуваються українські радіопрограми. Спеціяльно на тім місці треба підчеркнути прихильність радіостації КФИР — Бісмарк, Н. Д., яка робить нам все безплатно транскрипції для других стацій, й КДІХ Дікінсон, Н. Д. і КЛПМ — Мінот. Всі вони дають час безплатно. При університеті і всіх каледжах уфундовано бібліотеки з українською тематикою англійською мовою. Розіслано 8,380 листів на 938 адрес до визначних американців. Нав'язано особистий контакт з губернатором, сенаторами, конґресменами і ін. визначними американцями.

Листи і меморіяли голови філії втягнено 15 разів до Конґресового Рекорду у Вашингтоні. Спеціяльну акцію поведено в обороні віри з нагоди 1000-ліття Хрещення України. З ініціятиви Екзекутиви Філії, сенатори з Монтани і Півн. Дакоти відбули спеціяльні інтервенції в Вашингтоні з добрим успіхом, а сен. Ланґер предложив цей меморіял і всі залучені книжки на спеціяльнім засіданні Сенатської Комісії Закордонних Справ. Конґресмен О. Круґер втягнув всі ці матеріяли до Конґресового Рекорду, що знайшло свій відгук в пресі ЗДА і Канаді.

Після звітів і дискусії та уділення абсолюторії уступаючій Екзекутиві, відомий науковець і громадський діяч професор Михайло Міщенко, як голова виборчої комісії предложив зборам список кандидатів.

Нову Екзекутиву вибрано на два роки через акламацію в наступному складі:

Голова — д-р Антін Жуковський, 1-ий голова Стефан Ф. Глебічук, 2-ий голова — Микола М. Прокоп, 3-ій голова — д-р Зенон Михайлюк, секретар — пані Євдокія Міщенко, касир — Василь Мельник, правний дорадник Іван Романюк, члени Екзекутиви — пп. Андрій Дрібненький, Іван Ктитер, д-р Нестор Когут, Прокоп Олійник і Іван Шипковський.

До Контрольної Комісії ввійшли: д-р Богдан З. Гординський — голова, та Марія Кармазин, Олена Михайлюк, Катерина Онуфрейчук, Зофія Терлецька, Анна Тимчук і Семен Іванюк — члени.

До Суду вибрані: Григорій Клим, Франк Кордоновий, Франк Прокоп, Михайло Обач і Микола Солоджук.

Після вибору Екзекутиви осібно продискутовано справу Українського Народного Фонду, яку зреферував голова філії. Над цією справою розвинулася жива дискусія, у висліді якої д-р М. Міщенко поставив внесок, щоб на 5—10 осіб мати одного зв'язкового для збирання датків на Народний Фонд і інші національні збірки.

Після дискусії присутні зложили на Народний Фонд $51.00, та більшу суму на покриття коштів конвенції УККА.

Успіх Стейтової Конвенції УККА для української справи великий. Присутність на зборах добра. Збори були підготовані вміло. За це належиться признання Екзекутиві філії, а в першу чергу д-рові Жуковському і п. Глебічукові, а за підготовання на місці п. Шипковському, секретареві місцевого Відділу УККА.

Треба також з признанням підкреслити, що всі наші лікарі з Півн. Дакоти явилися в комплеті, а деякі їхали 300 миль.

При кінці З'їзду збори одноголосно ухвалили відповідні політичні резолюції, та висловлено привітання українському народові і його резистансові, склонено в пошані голови перед всіми жертвами комуністичного терору, а спеціяльно перед Жінками Героїнями. — Постановлено в 40-ліття віднови української держави повести спеціяльну роз'яснювальну акцію, та гідно відзначити ці роковини.

Успіх З'їзду полягав ще в тому, що через американську пресу, радіо й телевізію проведено велику інформаційну працю в користь української справи. Всім гостям чужинцям роздано літературу про Україну американською мовою. На з'їзді були амер. репортери, а після з'їзду появилися майже у всій щоденній і тижневій пресі нотатки про з'їзд УККА.

А. Нестюк.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ І СТУДЕНТСТВО

(Продовження зі стор. 2-ої)

дещо більше як половина всіх випускників середньої школи.

Для українців в Америці відповідні числа будуть такі: випускників середньої школи річно є 1%, або 10.000 осіб (при кількості 200 тисяч буде всього 2.000). Якщо з них тільки половина здібна студіювати у високій школі, то українці повинні були б мати у високих школах 20.000 студентів. Таким чином щорічно українці можуть давати по 5.000 студентів. Число 5.000 є пересічним покажчиком для американських українців. Воно визначає не лише кількість студентів, але і спільних моральних і матеріяльних зусиль, щоб досягти середнього американського рівня.

2. Кошти навчання у високих школах Америки

У високій освіті українських дітей зацікавлені в першу чергу їхні батьки. Трудно припустити, щоб батьки свідомо не бажали дати своїм дітям високої освіти, щоб вони стали добрими професіоналістами. Тому причин відставання українців в освіті від інших націй в Америці треба шукати мабуть в галузі не моральній, а матеріяльній.

Кошти навчання назагал дуже високі. У приватних школах вони виносять за семестр щонайменше 400 долярів в економічних каледжах і доходять до 1.200 долярів і більше на медицині. Оплата за навчання в Українському Технічному Інституті дотепер становила 175 долярів за семестр, а від наступного року становитиме 225 дол. Така оплата є тільки половиною американської норми.

Виходячи з суми 400 дол., ми дістанемо за студії протягом 8 семестрів 3.200 дол. До цього приходить ще утримання студента вдома чи в інтернаті при школі найменше по 800 дол. річно, або за весь час 3.200 дол. Разом мінімальні кошти навчання у високій школі виносять 6.400 дол., а на один рік припадає 1.600 дол. Коли додати сюди ще конечні видатки на одяг, підручники, переїзди і т. д., то ця мінімальна сума підвищиться до 2.000 долярів.

Українське населення Америки складається переважно з робітничої верстви. На підставі податкових зголошень пересічний річний заробіток робітника-батька виносить від 3.000 до 4.000 дол. З такого заробітку ніякий батько не може виділити для сина-студента високої школи аж 2.000 дол., маючи при тому на своєму утриманні жінку й принаймні одну дитину. Мабуть, тут знаходиться головна причина, чому українські діти, виходивши обов'язкові роки навчання (до 16 років), припиняють свою освіту і йдуть на заробітки. Їх батьки, правдоподібно, самі заохочують своїх дітей підшукувати заняття чи то у промислі, чи в помічних службах, чи у підприємствах самих батьків. Діти починають заробляти доляри, не раз у сумах близьких до заробітків інтеліґентних осіб. Скоро вони звикають до цього стану і не виявляють охоти продовжувати освіту навіть тоді, коли трапляється для цього нагода.

3. Державні і приватні високі школи

Приватні школи охоплюють приблизно 60% усіх студентів. Решта 40% вчиться у безплатних державних та інших публічних школах, де оплати дуже низькі і річно не перевищують 100 дол. У тих школах українці могли б успішно вчитися, маючи на увазі їх загальну здібність до науки. І вони в майбутньому повинні використовувати ці школи у першу чергу. Їхні батьки мають змогу згадані низькі оплати покрити. Щождо коштів утримання, то їх дитина може у спільній родині мати прохарчування за далеко меншу ціну, як назовні. Батьки повинні витримати ще яких 4 роки, щоб їхня дитина могла мати краще майбутнє. У тих містах, де такі школи існують, українські студенти повинні їх використати, як у власних, так і в національних українських інтересах. Коли б вони не могли записатися на денну школу, то повинні записатися на вечірню програму у тій же школі, яка має такі самі права. При тому студент може мати часткове заняття зрання, щоб самого себе утримувати.

Коли цієї нагоди вони не використовують, то вина за брак високої освіти лягає виключно на них самих або їхніх батьків. З цієї причини такі випадки можемо скреслити з нашого обліку, а всю опіку зосередити на допомозі тим кандидатам, які такої змоги не мають через віддаленість, велику родину, хворобу і т. д. Їх є аж 60% з 5.000, або 3.000 осіб.

4. Форми допомоги українським студентам

Для організації допомоги українським студентам треба наперед точно устійнити, в якій мірі і в якій формі допомога потрібна, і чи є засоби та можливості для її переведення?

Мірою допомоги є кошти навчання, включно з утриманням, а формою є сама школа, в якій те навчання може провадитися. На наш погляд, українська громада в Америці з цими завданнями могла б успішно справитися, якби вона мала для того належну організацію і відповідний культурний рівень, що дозволяв би би їй поступитися деякими особистими інтересами для загального добра. Загальні потреби є дуже пекучі, хоч не завжди досяжні для розуміння широким масам. Маючи 20 тисяч студентів у високих школах, можна було б виховати потрібний кадр фахових українських сил, які здобули б нові вигідні позиції в економічному, громадському та політичному житті Америки. Коли б ми досягли становища в урядах, економіці, культурних установах і т. д., яке відповідає кількості нашого населення, тоді перед американськими українцями відкрилися б можливості великої будуччини.

Українську високу школу ми вже маємо — це Український Технічний Інститут в Ню Йорку. Це — американська школа з 4-річною програмою каледжу, з англійською мовою навчання в денній школі й англійсько-українською у вечірній. Вона має добрих і досвідчених професорів, які забезпечують студентам високий рівень навчання. Про це свідчить факт запрошення 10-ох з цих професорів до американських університетів. Ця школа має повну змогу розвиватися і давати українським дітям високу освіту в багатьох галузях знання, а саме в економіці, у бизнесовій, публічній і будівельній адміністрації, в хемічній та гідротехнічній інженерії. На перших порах цього було б досить. В дальшому можуть бути відкриті інші фахи. Тепер є в стадії організації філософічний відділ з педагогічним і агрономічно-лісовий в законсервованому стані. Якщо зголоситься відповідна кількість кандидатів на ці відділи, то їх можна буде негайно уруxомити.

(Кінець буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Громадська нарада.

У важливих питаннях, які заторкують усю українську громаду у Филаделфії, Управа місцевої Філії УККА, яка об'єднує всі українські організації й установи на цьому терені, скликала нараду представників усіх організацій для їх вирішення. Громадська нарада відбулася у вівторок 22-го жовтня і на ній явилося 30 представників місцевих організацій. Темою наради була справа святкового відзначення Сорокових Роковин Української Народної Республіки. На нараді постановлено відзначити цю велику дату спеціяльно врочисто в нашому місті. В самий день свята, в середу 22-го січня 1958 року буде вивішений український прапор на Филаделфійському ратуші, як і попереднього року. Крім цього в тому дні будуть відправлені молебні в усіх українських церквах. В суботу 25-го січня 1958 року відбудеться масова манифестація на Індепенденс Сквер у Филаделфії. Вона є тим замітна, що це є місце, де зродилися основи американської незалежности, які стали ідеалом свобідного життя для багатьох народів. На манифестації виступить сенатор від Пенсилвенії Джозеф Кларк. Ввечорі того ж дня у великій залі Тави Гол відбудеться Академія. Постановлено теж звернутися до Централі УККА, щоб з уваги на пропам'ятну дату сорокріччя найближче Свято 22 січня провести більш скоординовано і одноцільно на всьому терені ЗДА. Обрано спеціяльний діловий комітет для проведення свята під проводом голови Філії УККА — д-ра Галана. В Комітеті є молодші активні громадяни, як адвокат Іван Петрик, інж. Михайло Нич, п. Галина Зейкан, Мирон Утриско, Володимир Білаїв і інші, і це запорука, що свято пройде зразково.

Постановлено теж врочисто відзначити роковини Листопадового Чину. Святочна Академія для відзначення цієї історичної дати відбудеться в суботу 2-го листопада. 31-го жовтня відправлений буде молебен в Катедральному Храмі у Филаделфії, і Панахида за поляглих воїнів, згідно з традицією святкувань в західній частині України.

Під час наради виступав теж від Товариства Сприяння Капелі Бандуристів п. Петро Гончаренко з Дітройту. Він говорив про пляни висилки Капелі, як амбасадора українського вільного мистецтва в Европу і в Південну Америку. Це турне зв'язане з коштами, і тому Товариство звертається до всієї української громади про допомогу. Постановлено перевести на терені Филаделфії пожвавлену збірку на цю важливу ціль. Всі наради пройшли в гармонійному дусі. Приємно відзначити, що представники різних груп в загальних справах громади знаходять спільну мову і радо співпрацюють. **Т.**

Пасейк, Н. Дж.

Вистава комедії „Чар одностроїв".

20 жовтня Пасейк гостив у себе Аматорський Кружок із Пертамбою ім. княгині Ольги при 67 Відділі Союзу Українок, який відограв комедію в 3-х діях п. з. „Чар одностроїв". Вистава відбулася в школі ім. св. Николая. В ролі Вас.-тітки, виступила пані Рома Федасюк. Ролю Миросі багатої пані вдови, а властиво в ролі покоївки, грала пані Ольга Грицай, а ролю покоївки, а властиво ролю пані дому, грала п. Люба Федасюк. Ролю Данчика - „поручника" грав інж. Вова, а ролю Осипа „чури" п. Леонід Харченко. Режисерував цю комедію п. інж. Тарас Грицай. Режисер дав собі раду, бо добре обсадив ролі. Кожний почував себе добре в своїй ролі. Акція проходила живо, без наркувань і було враження, що ви є свідком справжньої події. Гра викликувала спонтанні бурі сміху, бо стояла на досить високому рівні. Всі грали добре. Люба Федасюк навіть блиснула своєю грою. Також інж. Вова не пас задніх. Присутні дуже тепло сприймали цю виставу, тішилися як діти. Та заля світила порожніми місцями, бо не дописала наша громада „політичної" імігр ації. Якби не стара іміграція, яка тут побудувала церкву, школу і Народний Дім, то прийшлося б хіба по вулиці колодою валятися! Ідучи слідами рідного краю, гості хотіли віддати частину прибутку на місцеві потреби, на будову в себе нової школи й частину на Союз Українок. Серед присутніх чути було гострі репліки на адресу тих, яких не було на виставі.

Тих кілька стрічок хай будуть нагородою і теплою подякою Амат. Кружкові з Пертамбою за труд. **(пн)**

● **Жиди з Марокко,** які спершу панічно втікали до Ізраїлю, помалу вертаються назад. З-поміж 200,000 мароккаських жидів виїхало з Марокко від січня минулого року понад 30,000. З них коло 3,500 вернулись, а коло 2,000 чекають у французькому порті Марсель на кораблі до Марокко. Султан Мохаммед V є противником виїзду жидів, вважаючи, що вони, вріcши протягом поколінь в арабський світ, можуть тісніше співжити з арабами, ніж европейці.

ПОМЕР СЕВЕРИН ТРОЯН

Северин Троян, уродженець села Чабарівка, Гусятинщина, член усіх місцевих і краєвих організацій на західніх землях України, помер по важкій недузі 22-го вересня 1957 р. в Ходорові біля Львова. Перед першою світовою війною студіював на філософічнім факультеті Віденського університету, але в 1915 р. покликано його до австрійської армії.

З російського полону вернувся аж восени 1920 р. Університетські студії на Львівському тайному українському університеті закінчив в 1924 р.

Покійний по скінченні студій працював як ревізор у Пов. Союзі Кооператив в Бібрці, а потім став урядовцем в ходорівській цукроварні. Під час німецької окупації разом з пок. А. Соханом, як урядовці бухальтерійного відділу цукровні, помагали українським кооперативам і всьому населенню. Під большевицьким режимом покійний був урядовцем у ходорівському горілчаному заводі. Осиротив дочку і дружину. Важкі воєнні переживання спричинили передчасну смерть покійного.

ШІВЕРС НАТЯКАЄ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ

Шікаґо. — Колишній губернатор стейту Тексас, Аллан Шіверс, заявив, що треба буде зорганізувати третю партію, якщо теперішні великі партії, Демократична й Республіканська, іґноруватимуть „консервативну більшість". Шіверс — так званий „Айзенгаверів демократ", твердить, що більшість американців хоче консервативного уряду, і що обидві великі партії „служать ліберальній меншості, занедбуючи консервативну більшість, яка мусітиме об'єднатися в третю партію."

ВИСТАВКА МИСТЕЦТВА У ҐАЛЕРІЯХ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

Від 17-го жовтня до 3-го листопада ц. р. триває велика виставка Об'єднаних Артистів Америки з участю кращих професійних мистців.

Між виставленими творами є праці українських мистців: *проф. Захара Макаренка* — „Шахтарі і чорне золото" (велика багатофігурна композиція з шахтарського життя) і проф. Богдана Мухіна — „Торсо" (мармур) — приємна обробка білого мармору, з якого виходить плястичне молоде тіло.

Виставка відкрита щоденно від 1-шої години до 5-тої вечора. Адреса:

NATIONAL ACADEMY GALLERIES
1083 Fifth Avenue
New York 28, N. Y.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Дювальє склав присягу, як новий президент Гаїті

Порт-о-Пріне, Гаїті — 22-го жовтня нововибраний президент цієї караїбської республіки д-р Франсуа Дювальє склав присягу і перейняв владу від військової хунти, яка володіла в тій країні від 16-го червня цього року. Тепер керуватиме країною Гаїті президент із своїм кабінетом та Конґрес, який буде законодатною частиною уряду. Перебрання влади і заприсяження нового президента відбулося спокійно, хоч в тій країні панували заворушення від грудня минулого року, коли скинено тодішнього президента Поля Маґнуара, який виїхав закордон. Досі ще невідомо, де скривається політичний противник теперішнього президента, який програв вибори. Але численні його прихильники брали участь в параді заприсяження нового президента, хоч і не маніфестували свого захоплення особою Дювальє, як це робила тисячна юрба, яка вітала нового президента, коли він їхав із катедри, де відспівали „Те Деум" з приводу церемонії присяги. В церемонії інавґурації брали участь і американські гості: колишній асистент президента Айзенгавера Чарлз Вілліс, син покійного президента — Джан Рузвелт та його спільник Кларенс Саммерс. Новий президент скасував виїмковий стан, який там існував довший час. Президент Дювальє заявив, що буде рядити згідно з конституцією з 1950 року, і народ буде користуватися всіми вольностями, які йому ґарантує конституція.

Труман проти „паніки" з приводу совєтського сателіта

Індепенденс, Мо. — Колишній президент Гаррі С. Труман заявив в своєму інтерв'ю в бібліотеці свого імени, що „немає найменшої причини до паніки" в цій країні тому, що СССР вдалося випустити сателіта Землі. Але колишній президент гостро виступив проти уряду президента Айзенгавера, який занедбав продукцію керованих ракет, що була започаткована ще за президентури Трумана. „Жадний уряд не може занедбувати свої обов'язки і одночасно втримувати до себе довір'я народу", — казав Труман. Коли б уряд Айзенгавера був продовжував здійснювати ту програму в ділянці керованих ракет, яку започатковано перед 1953-им роком, то напевно СССР не міг би був випередити Америку і випустити свій штучний місяць довкола Землі. Труман передбачав, що в найближчому році американський нарід під час виборів відійде від Айзенгавера і програми Республіканської партії. Труман не скривав свого невдоволення з президента Айзенгавера. На думку колишнього президента, СССР — це безпощадна диктатура, яка змагає до панування над світом всіми можливими способами, хоч місце Сталіна зайняв Хрущов. Труман чекає на алярм, коли партія покличе його до виборчої кампанії за перемогу демократів в найближчих виборах 1958 року.

Уряд здоров'я передбачає ріст занедужань на азійську інфлюенцу

Вашингтон. — Головний лікар д-р Лерой Е. Бирні заявив, що існує можливість збільшування числа занедужань на азійську інфлюенцу впродовж найближчих вісьмох-десятьох тижнів, а після того воно буде зменшуватися. Згідно з цим передбаченням найбільше захворінь може бути в перших днях 1958-го року, а пізніше не передбачається нового поширення азійської інфлюенци. Д-р Бирні промовляв на зборах дорадчого комітету для справ цієї недуги, і на його пропозицію звернувся до тих фірм, які продукують вакцину проти флю, щоб вони на два рази збільшили силу цієї вакцини. Він також домагається, щоб в першу чергу щепити проти інфлюенци тих, які хворіють на серце, туберкульозу і цукрицю, бо їм загрожує більша небезпека від інфлюенци. Д-р Бирні твердить, що азійська недуга проходить досить лагідно, бо громадянство було частинно до неї підготоване. Продуценти вакцини працюють швидше, як передбачалося. В листопаді мають випродукувати 28 мільйонів кубічних центиметрів вакцини. Найбільше хворіють ті, які перебувають в місцях, де є багато людей (школи, уряди, кіна, театри). В Нюйоркському стейті померло на азійську інфлюенцу 102 особи, найбільший відсоток в цілій країні; бо в ЗДА всіх смертних випадків від азійської інфлюенци є понад 300.

Нові докази про існування життя на Марсі

Вашингтон. — Д-р Вільям М. Сінтон із Обсерваторії Ловелл у Флеґстеффі, Арізона, написав статтю до „Астрофізичного Журналу", в якій твердить, що йому вдалося знайти новий доказ на існування життя на Марсі. Д-р Сінтон переводив 7-го вересня 1956-го року спектроскопічні студії, бо тоді Марс був віддалений найближче Землі (тільки 35 мільйонів миль!) і ствердив, що на Марсі є така матерія, яка абсорбує ту саму довготу хвиль, що її абсорбують деякі живі рослини на Землі. Яка це „матерія" — цього д-р Сінтон не знає можливо, що це бактерії, але на всякий випадок це мусить бути щось „органічне, яке живе й відроджується (розмножується)". Давніша теорія про життя на Марсі основувалася на чорних і ясних змінах на тій пляннеті, які мали бути спричинені сезоновими змінами кольорів красвидів та ростом рослинности.

Японія заплатить воєнне відшкодування Індонезії

Токіо. — Хоч за останньої світової війни не було ще незалежної держави Індонезії, а були острови архипелягу так званої Голляндської Індії, проте Японія, яка окупувала була ті острови й нанесла їм своєю грабіжницькою господаркою та своїм жорстоким політичним режимом величезні шкоди, погодилась у принципі заплатити Індонезії відшкодування задля-ради майбутніх добрих взаємин. Саме в цій справі прибув до Токіо колишній співтворець Індонезійської Республіки і її віце-президент, д-р Мохаммед Гатта, який, хоч і зрікся був свого високого уряду, проте має в Індонезії величезну популярність і є фактичним лідером всього тамошнього антикомуністичного табору. Він заявив японському урядові, що претензії Індонезії на відшкодування від Японії становлять квоту 400 мільйонів долярів. Це вдвоє стільки, скільки готова дати Японія. Крім цього Японія хоче дати позичку Індонезії на 200 мільйонів долярів та підписати з нею торговельний договір на доставу японських товарів на суму яких 400 мільйонів долярів. Японія не хоче дати більшого відшкодування як 200 мільйонів долярів, бо вона має умову з Бірмою, за якою Бірма мала б право домагатися більшого відшкодування, коли якась інша країна дістала понад 200 мільйонів. Крім цього, Індонезія задовжилась вже в Японії на 170 мільйонів долярів. Думають, що у цій складній матерії знайдеться компроміс, бо обом сторонам залежить на згоді.

Справа вбивства Анастазії ще й досі не вияснена

Ню Йорк. — Досі не вдалося вияснити вбивства голови неофіційної „Корпорації смерти" Алберта Анастазії, хоч вже пройшло три дні від доконаного злочину. Поліція заарештувала Антоні Копполу, який був „особистою охороною" вбитого, і який давав неясні зізнання в справі свого перебування під час злочину. Адвокат Коппулі Джозеф Панцер твердить, що висока кавція, визначена на звільнення його клієнта в сумі 50,000 долярів свідчить про те, що поліція передбачає, що Коппула може знати щось про справу вбивства. Поліція не могла переслухати деяких членів підземного світу в Ню Йорку, бо вони позникали зараз після доконаного вбивства. Анастазія мав видати вирок смерти на 63 особи, і ті вироки були виконані, але сам Анастазія не був арештований і суджений, бо проти нього не було доказів вини. Вбивство Умберта (Алберта) Анастазії сталося ще в п'ятницю 25-го жовтня в 10:20 год. перед полуднем у фризієрській робітні в готелі „Парк Шератон" в Ню Йорку при 57-ій Західній вулиці і 7-ій евеню. Два вбивники, частинно замасковані, ввійшли до фризієрні і 10 разів вистрелили до Анастазії, якого голій голив. П'ять пострілів були цільні. Вбивники втекли, покинувши зброю на вулиці, і досі їх не вдалося зловити, хоч понад 100 місцевих детективів призначених до вияснення цього вбивства, а крім того повідомлені поліційні команди в цілій країні. Похорон Анастазії має відбутися в вівторок в Брукліні.

НАТО ЗАПОВІЛО МАНЕВРИ У ЗАХІДНІЙ ТУРЕЧЧИНІ

Ізмір (Смирна). — Суходільні, морські й летунські збройні сили держав Організації Північно-Атлантійського Пакту (НАТО) відбуватимуть триденні маневри в днях 31 жовтня — 1 листопада ц. р. у південно-західній частині Туреччини, на її суходолі і на сумежних водах Середземного моря. В тих маневрах візьме участь м. ін. англійське летуство з баз Мальти й Кипру, як також морські й летунські сили американської Шостої фльоти.

Спорт

ЛЕВИ — ФОРТУНА 4:3 (3:1)

Неділя, 13 жовтня. — Добуті дві точки Левів у змаганнях із Фортуною за першенство шикаґівської „Майор Дивіжен" надалі держать нашу дружину на першому місці в табелі з сумою вищою на три точки попереду Іґелс та Швабен. Змагання ці в суперееч сподіванням прийшлося Левам вирішити в свою користь не зовсім легко. Фортуна, молода німецька дружина, може без відповідної практики, проте із великим завзяттям та гострим стартом до м'яча, часами, а головно в другій половині змагань, завдавала Левам немало клопотів.

Саме явище, що добула вона в цій половині аж двоє воріт, доказує, що Фортуна хоч зрідка, однак гостила під воротами Левів. Грою Леви перевищали противника впродовж цілих змагань. Гарні комбінації нападу Левів яскраво виріжнялись та кожночасно підкреслювали їх вищу клясу. Однак, на жаль, це лиш спогади першої половини змагань. В ній теж Леви добелися кращих осягів (3 ворот) ніж в другій. В другій напад Левів змінив чомусь тактику. Комбінаційна гра відійшла на другий плян, а поодинокі змагуни почали гру сольову. Вона не раз навіть дуже потрібна дружині, але в останніх умовинах малої, нерівної площі, ці сольові заграння робили враження заколоту. Левам в цій половині пощастило добути лиш одні ворота, хоча мали десятки нагод.

До кінця розгривок осінньої рунди, а заразом сезону 1957, остались Левам ще одні змагання із Вайкінґс, які теоретично не матимуть жадного впливу на заслужене перше місце Левів, хіба що рішення Ліґи на протест Швабену в змаганнях із Спартою привернуть Швабенові одну втрачену точку. Та все ж таки це не підкопує наших сподівань, бо форма та сила Левів є логічним запевненням останньої перемоги.

Ворота добули по одному: Караван, Бахір, Стахровський, Р. Маркевич.

Склад Левів: Марч, Андрушко, Мелешко, Терлецький, Тищенко, Ляхів, Стахровський, Р. Маркевич, Караван, Бахір, Лосько, Куцан.

М. Маркевич.

„ЛЬВІВ" — АКРОН МАДЯРС 2:4 (2:1).

Як можна було чекати з поїздки до віце-чемпіона ліґи клівлендський „Львів" вернувся з порожніми руками. До перерви українці цілком панували на грищі й, якби не легкодушна гра ногами їхнього воротаря — могли вести 2:0. При стані 2:1 Гурин здобув третього ґоля для „Львова", на жаль Богуславський перекреслив „успіх своїм офсайдом".

В другій половині українці без причини розгубилися й піддалися поразницьким настроям. Ворота „Львова" здобули Гурин і Капустянський.

ВФВ

В суботу, 12 жовтня, уповноважений УСЦАК, Ірка Дубас і Антін Яцишин, відбули в Клівленді другу пробу Відзнаки Фізичної Вправности. На старті з'явилися 5 змагунок (одна поправляла попередню пробу) й 8 змагунів з СУМ-у, Пласту й УАСК „Львів". Троє учасників (дві жінки й один чоловік) здобули відзнаку — інші мають свої зроблені пункти доповнити вибраними дисциплінами позалегкоатлетичного характеру (як плавання й інші).

Слід відмітити, що з чоловіків на старті з'явилися самі сеньйори, деякі в заавансованому віці (мґр. Говикович — 44 роки!). Де ж молодь? Де чинні змагуни?..

Дотепер у Клівленді пробу відбуло 28 учасників (-ць), з яких 19 здобули Відзнаку Фізичної Вправности, а 9 ще мають доповнити деякі „предмети".

В загальній пунктації перед веде Пласт, який дотепер дав 16 учасників (14 вже здобули ВФВ). О. Г.

● **В англійській колонії Кенії число учасників революційно-терористичного руху автохтонних націоналістів Мав-Мав упало до 150 — твердить англійський губернатор, Евелін Берінґ. Він каже, що з усіх відомих англійцям провідників цього руху ще тільки один уперто відмовляється скористати з амнестії.**

Посмертні Згадки

ТЕОДОР БІГУНЯК, довголітній член Т-ва Клюб Поступовий, Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сиrі, Н. Дж., помер 10-го жовтня 1957 р., на 78 році життя. Походив зі с. Новиця, пов. Горлиці, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1906 р. Покійний полишив у смутку 3-ох синів, 3 доньки, 12 внуків, 2-ох правнуків і одну сестру. Похорон відбувся 14-го жовтня 1957 р., з пох. заведення І. Ковальчика, до укр. кат. церкви св. ап. Петра і Павла, а опісля на цвинтар Holy Cross Cemetery, North Arlington, N. J. — В. Й. П!
П. Костик, секр.

ВАРВАРА ТИМУШ, довголітня членка С-ва ім. Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 216 УНСоюзу в Вест Пулман, Іл., померла 22-вересня 1957 р., по довгій і тяжкій недузі, на 79 році життя. Покійна була родом зі с. Ковсько, пов. Стрий, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила в 1920 р. Полишила двох синів Василя і Михайла, доньку Катерину, замужня Боднар і 5 внуків. Похорон відбувся 25-го вересня, з пох. заведення до греко-католицької церкви св. Арх. Михаїла, при участі Родини, Членкинь Відділу 216 і Приятелів. Тіло відпроваджено на вічний спочинок на цвинтар Holy Sepulchre. В. Й. П!
А. Сосновська, секр.

МИКОЛА ЛЯЛЬКА, член Українського Народного Дому, 316 Відд. УНСоюзу в Рачестері, помер 30-го вересня 1957 р. Покійний народився 1887 року, в с. Жовчів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Був одним із найстарших членів-піонерів Т-ва, до УНСоюзу вступив 1919 р. Полишив у смутку доньку Марію Вен Коскі, синів Чарлса і Йосифа, 2 внуків, 2 правнуків та 5 братів Петра, Степана і Михайла в Канаді та Феця і Василя в Україні і 2 сестри, тамже. Похорон відбувся 4-го жовтня 1957 р., з пох. заведення до католицької церкви св. Терези, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre Cemetery, де зложено його тлінні останки. — В. Й. П!

• РОЗШУКИ •

Пошукую
МИХАЙЛА БАРАНА,
який перебував у Німеччині і виїхав до Америки. Він походить зі с. Побереже, обл. Станиславів. Маю листа й знімку від його дружини і сина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситися на адресу:
M. PASHKO
337 Eyre Street
Sudbury, Ont., Canada

Пошукую брата
СЛАВКА ОПРИСКА,
народженого у Вербіжі, Зах. Україна. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Пилип ОПРИСК
628 E. 11th St.
New York 9, N. Y.
Канадійські газети прошу про передрук.

Марія Лодинська, село Лопушниця, пов. Добромиль пошукує свого брата
ІВАНА ЛОДИНСЬКОГО.
Хто знав би про нього, або він сам, прошу голоситись на адресу:
Maria TANTALA
137 Madison St.
Passaic, N. J.

Пошукую
ЙОСИФА ТИТЛА,
з села Старемісто, пов. Підгайці. Пошукує:
Антін ЗАГОРОДНИЙ
412 5th St. N. E.
Minneapolis 13, Minn.

ТАРЗАН, ч. 3956. Що тепер?

Говорячи прямо, Тарзан викликав француза: — Ви вкрали колоду, що була власністю містера Голла!

Билл з подиву витріщив очі. — Чи ви певні цього? Це ж поважне оскарження!

— А також і дурне! — глузував Генрі. — Що пропонуєте зробити в цій справі?